

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2004/12

Karar Sayısı : 2005/35

Karar Günü : 7.6.2005

Resmi Gazete Tarih-Sayısı : 19.07.2006 - 26233

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri Ali TOPUZ ve Haluk KOÇ ile birlikte 121 Milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU

24.12.2003 günlü, 5027 sayılı “2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun;

A. 10. maddesinin,

B. 15. maddesinin (a) ve (b) fıkralarının,

C. 26. maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinin,

D. 31. maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında yer alan “...(kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç)...” ibaresi ile ikinci paragrafının,

E. 32. maddesinin (g) fıkrasının,

F. 36. maddesinin (a) ve (b) fıkralarının,

G. 43. maddesinin son fıkrasının,

H. 49. maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafları ile (l) fıkrasının, iptalleri ve yürürlüklerinin durdurulması;

I. 12. maddesinin (c) fıkrasının,

J. 25. maddesinin (b) ve (d) fıkralarının,

K. 26. maddesinin (a) fıkrasının (2) numaralı bendi ile (b) fıkrasının,

3

L. 27. maddesinin (c) fıkrasının ikinci paragrafında yer alan “...bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin...” ibaresinin, (f) fıkrasının ikinci paragrafının ve (g) fıkrasında yer alan “...gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin...” ibaresinin,

M. 28. maddesinin (b) fıkrasında yer alan “...bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin...” ve (c) fıkrasında yer alan “...gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin...” ibarelerinin,

N. 32. maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafı ile (f) ve (h) fıkralarının,

O. 36. maddesinin (e) fıkrasının,

P. 45. maddesinin,

R. 46. maddesinin,

S. 49. maddesinin (a) fıkrasının (1), (2), (6), (7) ve (9) numaralı bentleri ile (b), (e), (o) ve (ö) fıkralarının,

iptali;

Anılan kuralların Anayasa'nın 2., 10., 11., 46., 55., 87., 88., 89., 127/son, 153/son ve 161. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek istenilmektedir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

24.12.2003 günlü, 5027 sayılı “2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun iptali istenen madde, fıkra, bent ve ibareleri şunlardır :

1- “MADDE 10. - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar, özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bu maddede sayılanların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birlikleri (kamu bankaları, özel kanunla kurulmuş kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve bunların üst kuruluşları ile kefalet ve yardımlaşma sandıkları hariç) kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan bütün kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde kendi adlarına açtıracakları Türk Lirası cinsinden hesaplarda toplarlar.

Bu kurumlar tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yaparlar.

Kamu kaynaklarının bu madde hükmüne aykırı şekilde değerlendirilmesinden elde edilen nemalar genel bütçeye gelir kaydedilir.

İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri ile saymanlar, yukarıda bahsi geçen hükümlerin yerine getirilmesinden şahsen ve müteselsilen sorumludurlar.

Haznedarlıkla ilgili yukarıdaki fıkraların uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemeye, kaynaklar, kurumlar ve bankalar itibarıyla istisnalar getirmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanının müşterek teklifi üzerine Başbakan yetkilidir.

Diğer kanunların bu maddeye aykırı hükümleri uygulanmaz.”

2- “MADDE 12. - ...

c) Yıllık Yatırım Programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerden ilgili Bakanın onayı ile il özel idarelerince valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilmesi uygun görülenlerin bedelleri, münhasıran proje ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödenir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işler, bu bentte belirtilen esaslar çerçevesinde program ve proje safhasında da valilerin yetki ve sorumluluğuna devredilebilir.

Bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetleri ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilâtlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin ödenmesi il özel idarelerince valinin onayı ile gerçekleştirilir.”

3- “MADDE 15. -a) Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) tedavi kurum ve kuruluşlarında yapılan tedavilerine (dış tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödenir. Ancak T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabilir.

b) 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 209 uncu, 4.1.1961 tarihli ve 211 sayılı Kanunun 66 ncı ve 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun geçici 139 uncu maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında farmasötik eşdeğer ilaçların en ucuzunun % 30 fazlasına kadar olanlarının bedellerinin veya terapötik eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

4- “MADDE 25. - ...

b) Devlet dış borçları ile ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemler (dış proje kredileri çerçevesinde yapılacak ödemeler dahil, kredilerin kullanımları hariç) 2004 yılında her türlü vergi, resim ve harçtan müstesnadır.

...

d) 28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemleri, Merkez Bankasınca çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemler 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Kanun ile 3.6.1949 tarihli ve 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden müstesnadır.

5- “MADDE 26. - a) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi kuruluşlar ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin, 2003 yılı kârlarından Hazineye isabet eden tutarları;

1. 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen kısıtlamalara tâbi olmaksızın, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye,

2. Kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye,

b) (a) bendi kapsamına giren kuruluşların 2002 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,

Maliye Bakanı yetkilidir.”

6- “MADDE 27. - ...

(c) ...

4684 sayılı Kanun ve 2001/2312 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş'nin ve T.C. Ziraat Bankası A.Ş. aracılığıyla Tarım Kredi Kooperatiflerinin avans olarak tasfiyesi yapılan görev zararı ve/veya gelir kayıplarının kesin tespitini teminen yapılacak nihai inceleme sonuçlarına göre; Hazine aleyhine bir farkın doğması halinde, söz konusu farkın ilgili harcama kaleminden nakden ödenmesine veya anılan bankaların 2003 ve önceki yıllarına ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarlarını, Hazineden olan görev zararı veya gelir kaybı alacaklarına mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan, mahsup işlemlerini Müsteşarlığın teklifi üzerine **bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin** mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

...

f) ...

TEKEL Genel Müdürlüğünün yukarıdaki mahsup işleminden bakiye, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğüne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlardan, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir. Satın alınan taşınmazların tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

...

g) Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) olağanüstü hal stoklarından serbest stoklarına aktaracağı ürünlerin satışından elde edilecek ve Hazineye ödenmesi gereken ürün bedellerinin, TMO Genel Müdürlüğünün Hazineden olan görev zararı ve/veya sermaye

*alacaklarına mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine **gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirmeksizin** mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye Maliye Bakanı yetkilidir. ”*

7- “MADDE 28. - ...

*b) Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin ilgili malî yıldan önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine **bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin** Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi olduğu dönemde Bakanlar Kurulu Kararı ile verilen ve halen devam eden görevler nedeniyle doğan ve doğacak olan görev zararı alacaklarına veya ödenmemiş sermayesine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya,*

*c) Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 2003 yılı sonu itibarıyla; Hazineye (28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç) ve fonlara olan borçları ile geçmiş yıllar bütçe kanunlarının ‘Kurumların Hasılatından Pay’ başlıklı maddeleri uyarınca doğan ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesi gereken vadesi geçmiş borçlarını, Hazineden ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine **gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin** mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye,*

Maliye Bakanı yetkilidir. ”

8- “MADDE 31. - ...

b) ... (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç)...

Ancak, ödemelerin yapılacağı tarihlerde; aylıksız izinli olanlara, kurumların yurt dışı kadro veya pozisyonlarında çalışanlara, hangi şekilde olursa olsun üç ay veya daha fazla süreyle gönderilmeleri nedeniyle yurt dışında bulunanlara ve kadro veya pozisyonları ile ilişkileri kesilmiş olanlara, belirlenen tarih için öngörülen tutar ödenmez.

...

9- “MADDE 32. -

a) ...

Döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçeden yardım alan kuruluşların serbest memur kadrolarına yapacakları açıktan atama sayıları ile bu maddenin üçüncü fıkrası kapsamı dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarından yapacakları memur nakil sayıları toplamı, ilgili kurumlarda 2003 yılında emeklilik, ölüm ve istifa sonucu ayrılan personel sayısının % 80'ini aşamaz. Norm kadro çalışması sonuçlandırılarak uygulamaya geçirilen kurumlar ile kanun, uluslararası anlaşma veya 2004 yılı programı ile kurulması veya genişletilmesi öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin

gerektirdiği personel ihtiyacını bu sınırlamaya tâbi tutulmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

...

f) Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar, müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla yapılacak atamalar ile yükseköğretim kurumlarının öğretim üyeliklerine yapılacak atamalar hariç olmak üzere, (a) bendinin üçüncü fıkrasında belirtilen kurum ve kuruluşların kadrolarına açıktan atanamazlar.

g) 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca değişiklik yapılan kadrolar, ilgili mercilerin onay tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kullanılacaktır.

h) Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilât yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası olan personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak, (a) bendinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarına nakledilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanı yetkilidir.

...

10- “MADDE 36. - a) Kurumların hasılatından alınacak paylar:

Aylık gayrisafi hasılat tahakkuk tutarını (katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) kapsamak kaydıyla;

1. Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının (şirket hisselerinin % 51'inin satışı gerçekleşinceye kadar) % 15'i,

2. Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının % 10'u,

3. Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları ürün neveleri itibarıyla gayrisafi hasılatının % 10'una kadarı,

4. Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının % 10'u,

5. Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğünün mal ve hizmet satışları gayrisafi hasılatının %10'u,

En geç takip eden ayın 20'sine kadar (Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü için takip eden ayın sonuna kadar) Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenir. Ödenen bu tutarlar bütçeye gelir yazılır.

Bu bentte belirtilen tutarların süresi içinde ödenmemesi halinde, ödenmeyen tutarlar, gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil edilir.

b) Kira ve idare gelirlerinden alınacak paylar:

1. İrtifak hakkı verilen özel iskelelerden alınan nispi kira bedellerinin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı denizcilik ve liman hizmetlerini geliştirmek üzere Denizcilik Müsteşarlığı bütçesine, yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

Ulaştırma Bakanlığı Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü tarafından, konsolide bütçe dışındaki kurum ve kuruluşlar ile özel ve tüzel kişiler adına yapılacak deniz dibi taramaları, hidrolik merkezde yapılan hidrolik ve bilgisayar modelleri, Araştırma Dairesince yapılacak her türlü deney ve araştırma, proje ve şartname onaylanması için alınacak bedellerin yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir, diğer yarısı da özel gelir kaydedilir. Özel gelir kaydedilen miktarın yarısı, Demiryolları, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğünce gerçekleştirilecek altyapı tesislerinin onarımları ile ulaştırma hizmetlerini geliştirmek üzere Ulaştırma Bakanlığı bütçesine, diğer yarısı da millî emlak hizmetlerini geliştirmek amacıyla Maliye Bakanlığı bütçesine özel ödenek kaydolunur.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre özel gelir ve ödenek kaydedilen miktarların önceki yılda kullanılmayan kısmı ertesi yıl bütçesine devredilebilir.

Telekomünikasyon hizmeti veren işletmecilerden lisans ve ruhsat ücretleri üzerinden tahsil edilerek, bir taraftan bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer taraftan Ulaştırma Bakanlığı hizmetlerinde kullanılmak üzere anılan Bakanlık bütçesine özel ödenek kaydedilen tutarlardan önceki yılda kullanılmayan kısmı ertesi yıl bütçesine devredilebilir.

2. 7.2.2002 tarihli ve 4745 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile 10.8.1993 tarihli ve 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen ek 8 inci madde gereğince tahsil edilen ve saymanlık hesabına yatırılan payın yarısı bütçenin (B) işaretli cetveline gelir kaydedilir.

3. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünün; yabancı ülkelere verdiği meteorolojik ürünlerin bedelleri ile yabancı ülke meteorolojik ürünlerinin diğer yabancı ülkelere veya yurt içi kişi ve kurumlara, yabancı ülkelerin de anılan Genel Müdürlüğün meteorolojik ürünlerini diğer ülke ve kişilere satışından yıl içinde elde edilecek döviz cinsinden tutarlar, T.C. Merkez Bankası nezdinde açılacak özel hesaba yatırılır. Bu tutarlardan ilgili anlaşmalar gereğince yurt dışı kuruluşlara ödenmesi gereken miktarlar, bu özel hesaptan Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünün talimatı ile T.C. Merkez Bankasınca transfer edilir. Geri kalan tutarlar, ilgili Genel Müdürlüğün talimatı ile T.C. Merkez Bankasınca döviz alış kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilerek Genel Müdürlüğün ödemelerini yapan Merkez Saymanlık hesabına yatırılır. Saymanlık hesabına yatırılan bu tutarlar, Genel Müdürlüğün görev alanıyla ilgili her türlü ihtiyacının karşılanmasında kullanılmak üzere, bir yandan genel bütçenin (B) işaretli cetveline özel gelir, diğer yandan Genel Müdürlük bütçesinde mevcut veya yeni açılacak tertiplere özel ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen miktarlardan yılı içinde kullanılmayan kısmı ertesi yıla devretmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

...

e) 05.06.1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan ödenekler, personel ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri hariç olmak üzere; millî eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra

teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilir.”

11- “MADDE 43. - ...

14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Kanunun 78 inci maddesine göre yurt dışına gönderilecek Devlet memurları kontenjanlarının belirlenmesi amacıyla, 21.1.1974 tarihli ve 7/7756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan “Yetiştirilmek Amacıyla Yurtdışına Gönderilecek Devlet Memurları Hakkında Yönetmelik” uyarınca Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak olan Bakanlar Kurulu Karar Taslağı hakkında Başbakanlığa gönderilmeden önce Maliye Bakanlığının uygun görüşü alınır.

12- “MADDE 45. – *Özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tâbi iktisadî devlet teşekkülleri, kamu iktisadî kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlarından genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idarelerce ihtiyaç duyulanlar, 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabilir.*

Bu idarelerin satın alınan taşınmazlarının tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçları terkin edilir.

Bu madde hükmü yukarıda sayılan kuruluşlar dışında kalan, borcunu ödemedede çok zor duruma düştüğü inceleme raporu ile tespit edilen ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerine 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borcu bulunan diğer mükelleflerin taşınmazları için de uygulanabilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

13- “MADDE 46. - Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından, 4.11.1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri uyarınca kamulaştırılan taşınmazların sahiplerine kabul etmeleri halinde, kamulaştırma bedeli yerine, Hazineye ait taşınmazların satış işlemlerinde ödeme aracı olarak kabul edilmek üzere, taşınmazın bedelini gösteren ve üçüncü kişilere devredilebilen bir belge verilebilir.

Belgenin işleme tâbi tutulacağı tarihteki bedeli, belgede yazılı bedele, belgenin düzenlendiği tarihten itibaren kanunî faiz uygulanmak suretiyle tespit edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanı yetkilidir.”

14- “MADDE 49. - a) 1. 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun 48 (reddiyata ilişkin hükümler hariç), 53 ve 63 üncü maddeleri ile 59 uncu maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi,

2. 11.2.1950 tarihli ve 5539 sayılı Kanunun değişik 20 nci maddesi,

...

6. 9.5.1985 tarihli ve 3202 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası,

7. 31.10.1985 tarihli ve 3234 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin son fıkrası,

...

9. 18.6.1992 tarihli ve 3816 sayılı Kanunun 9 uncu maddesindeki “en geç 15 gün içerisinde, ödeme emri beklenmeksizin” ibaresi ile anılan maddenin üçüncü fıkrası,

2004 yılında uygulanmaz.

b) 8.6.1984 tarihli ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 36 ncı maddesinin (4) numaralı fıkrası, bu Kanunun “Kamu İktisadî Teşebbüslerinin Kârları” başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanır.

...

e) 25.8.1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci bendi 2004 yılı için aşağıdaki şekilde uygulanır:

İşsizlik sigortasının gerektirdiği ödemeleri, hizmet ve yönetim giderlerini karşılamak üzere, bu Kanunun 46 ncı maddesi kapsamına giren tüm sigortalılar, işverenler ve Devlet işsizlik sigortası primi öder. İşsizlik sigortası primi, sigortalının 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun 77 ve 78 inci maddelerinde belirtilen prime esas aylık brüt kazançlarından, % 1 sigortalı, % 2 işveren ve % 1 Devlet payı olarak alınır.

...

i) 26.5.1927 tarihli ve 1050 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi aşağıdaki şekilde uygulanır:

Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere bağlı döner sermayeli işletmelerin aylık gayrisafi hasılatından tahsil edilen tutarın % 15'i (tıbbi malzeme hasılatının %5'i) en geç ertesi ayın 20'sine kadar genel bütçeye irat kaydedilmek üzere ilgili saymanlıklara yatırılır. Aylık gayrisafi hasılatı irat kaydedilecek oranı döner sermayeler itibarıyla % 30'a kadar yükseltmeye veya % 10'a kadar indirmeye Maliye Bakanı yetkilidir.

Söz konusu ödeme için zorunlu hallerde Maliye Bakanlığınca ek süre verilebilir. Yıl sonu kârları ile aylık gayrisafi hasılat üzerinden genel bütçeye aktarılacak miktarlar zamanında yatırılmadığı takdirde, 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanundaki usullere göre, aylık % 1 zamlı olarak tahsil edilir. Hesaplanan zam, döner sermayelerin ita amiri ve saymanlarından yarı yarıya alınır. Ancak, Maliye Bakanlığınca verilmiş ek süreler için zam uygulanmaz.

...

İ) 13.12.1983 tarihli ve 181 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 9 uncu maddesinde yer alan “2003 yılı” ibaresi “2004 yılı” olarak uygulanır.

o) İlgili kanununda düzenleme yapılincaya kadar, 4.12.1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanunun 1 inci maddesindeki kanuni faiz oranı, aylık % 1,25 olarak uygulanır. Ay kesirleri tama iblağ edilir. Taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranı uygulanır.

ö) 1. 27.10.1999 tarihli ve 4458 sayılı Kanunun 221 ve 222 nci maddeleri uyarınca personele yapılacak ödemelerin usul, esas ve miktarlarını tespit etmeye Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Gümrük Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yetkilidir.

2. 4458 sayılı Kanunun 222 nci maddesinin (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde uygulanır:

Bu şekilde tahsil edilen fazla çalışma ücretinin % 50'si hak sahibi olan personele ödenir. Geri kalan % 50'lik miktarın % 40'ı münhasıran Gümrük İdaresinin ihtiyaçlarında (personel giderleri hariç) kullanılmak üzere Ankara Gümrük Saymanlık Müdürlüğü hesabına aktarılır. Aktarılan bu miktarın yarısı 2004 yılı Haziran ve Aralık aylarında bütçeye özel gelir kaydedilir. Ayrıca, personele ödenmek üzere ayrılan hesapta birikmiş miktar ise 1.1.2004 tarihi itibarıyla bütçeye özel gelir kaydedilir. 1.4.2003 tarihinden önce tahsil edilen ve merkezdeki ilgili hesabın artakalan tutarı ile % 40'lık hesaptan özel gelir kaydedilmeyen tutarlar, münhasıran Gümrük İdaresinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere (personel giderleri hariç) 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olmaksızın ilgili Devlet Bakanı tarafından tespit edilecek usul ve esaslar çerçevesinde harcanır.

3. 4458 sayılı Kanunun bu bendin (1) ve (2) numaralı alt bentlerinde belirtilen hükümlerine aykırı hükümleri uygulanmaz.”

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde Anayasa'nın 2., 10., 11., 46., 55., 87., 88., 89.; 127., 153. ve 161. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılmalarıyla 4.3.2004 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine ve yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Bütçeye İlişkin Genel Açıklama

Anayasa'nın 161. maddesinde bütçenin hazırlanması ve uygulanmasının kanunla düzenlenmesi öngörülmüştür. Bu kural gereğince Muhasebei Umumiye Kanunu'nda bütçenin nasıl hazırlanacağına ve uygulanacağına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Kanun'un 6. maddesinde bütçe şöyle tanımlanmaktadır. "Bütçe, Devletin ve ona bağlı kamu kuruluşlarının yıllık gelir ve bu gelir ve masrafların uygulamaya konulmasına izin veren bir kanundur." Öte yandan bütçe, iktidarların program ve politikalarını hayata geçirme konusunda kullandıkları bir araçtır.

Her ne kadar, gelirlerin ve giderlerin toplanma ve harcanmalarına ilişkin usul, esas ve yükümlülükler değişik yasalarla düzenlenmişse de bunların uygulanmaya konması 1050 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen hükmü gereğince ancak bütçe yasalarının verdiği izinle olanaklıdır. Bütçe yasaları ile gelirlerin toplanması ya da giderlerin yapılmasını düzenleyen yasaların o yıl içinde uygulanmasına izin verilebileceği gibi, uygulanmamaları da öngörülebilir.

1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'nun 39. maddesinde, yasaya dayanmadıkça hiçbir vergi ve resmin, tarh ve tevzi ve tahsil edilemeyeceği öngörülmüştür. Bütçe yasalarının (C) cetvelinde gelirlerin dayanağını gösteren yasalar tek tek belirtilerek, bu yasalar gereğince tahsil edilecek gelirleri toplamaya bütçe yasası ile izin verilmektedir. Muhasebei Umumiye Yasası'nın 45. maddesinde ise, yapılacak harcamalar için ödeneğin ayrılacağı açıklanmakta, bunun ayrıntılarının da bütçe yasasına ekli (A) cetvelinde gösterilmesi öngörülmektedir.

Anayasa'nın 161. maddesi gereğince bütçeler yıllık yapılır, bütçe yasasına bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Ancak, sınırlı durumlarda gelecek yıllara ilişkin hükümler konabilir.

B- Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Anayasa'nın 87. maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin görev ve yetkileri belirtilirken bütçe yasa tasarısını görüşmek ve kabul etmek dışında diğer yasaları koymak, değiştirmek ve kaldırmak biçiminde bir ayırım yapılmıştır. Bütçe yasalarını öteki yasalardan ayrı tutan bu kural karşısında, herhangi bir yasa ile düzenlenmesi gereken bir konunun bütçe yasası ile düzenlenmesi; herhangi bir yasada yer alan hükmün bütçe yasaları ile değiştirilmesi ve kaldırılması olanaksız olduğu gibi bir yasa kuralının o yıl için uygulanmayacağına veya farklı bir biçimde uygulanacağını belirtildiği kuralların bütçe yasalarına konulması da olanaksızdır.

Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerinde yasaların Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde teklif, görüşme usul ve esasları ile yayımlanması düzenlenirken bütçe yasalarının görüşme usul ve esasları 162. maddede ayrıca belirtilmiştir. Bu maddeye göre bütçe yasa tasarılarının görüşülmesinde ayrı bir yöntem kabul edilmiş, genel kurulda üyelerin gider arttırıcı veya gelir azaltıcı tekliflerde bulunmaları önlenmiş ve Anayasa'nın 89. maddesiyle de Cumhurbaşkanı'na bütçe yasalarını bir daha görüşülmek üzere TBMM'ne geri gönderme yetkisi tanınmamıştır. Öte yandan Anayasa'nın 163. maddesinde bütçelerde değişiklik yapılabilmesi esasları ayrıca düzenlenmiş Bakanlar Kurulu'na kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapma yetkisi verilmemiştir.

Anayasa'da birbirinden tamamen ayrı ve değişik olarak düzenlenen bu iki yasalaştırma yönteminin doğal sonucu olarak, birisinin konusuna giren bir işin, öteki yöntemle düzenlemesi, değiştirilmesi veya kaldırılmasının olanaksızlığı ortaya çıkmaktadır.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında “*Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.*” denilmektedir. Maddenin gerekçesinde de belirtildiği gibi, bütçe yasaları öteki yasalardan ayrı olması sebebiyle bir yasa kuralı nasıl aynı nitelikte bir yasa kuralıyla değiştirilebilirse bütçe yasaları da aynı biçimde hazırlanmış ve kabul edilmiş bir bütçe yasası ile değiştirilebilir. Yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla “bütçe ile ilgili hükümler” ifadesi de bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

Bir yasa kuralının bütçeden harcamayı ya da bütçeye gelir sağlamayı gerektirir nitelikte bulunması, mutlak biçimde “bütçe ile ilgili hükümlerden” sayılmasına yetmez. Her yasada değişik türde gidere neden olabilecek kurallar bulunabilir. Böyle kuralların bulunmasıyla örneğin eğitim, savunma, sağlık, yargı, tarım, ulaşım ve benzeri kamu hizmeti alanlarına ilişkin yasaların bütçeyle ilgili hükümler içerdiği kabul edilirse, bu konulardaki yasaların değiştirilip kaldırılması için de bütçe yasalarına hükümler koymak yoluna gidilebilir. Oysa, bu tür yasa düzenlemeleri, bütçenin yapılması ve uygulanması yöntemiyle ilişkisi bulunmayan, Yasakoyucunun başka amaçla ve bütçeninkinden tümüyle değişik yöntemlerle gerçekleştirmesi gereken yasama işlemleridir. “Bütçe ile ilgili hüküm” sözcüklerine dayanılarak, gider ya da gelirle ilgili bir konuyu olağan bir yasa yerine bütçe yasası ile düzenlemek Anayasa'nın 88. ve 89. maddelerini bu tür yasalar yönünden uygulanamaz duruma düşürür.

Anayasa'nın 161. maddesinin getiriliş amacı, bütçe yasalarında, bütçe kavramı dışındaki konulara yer vermemek böylece bütçe yasalarını bütçeyle ilgili olmayan kurallardan uzak tutmak kendi yapısı içinde bütünleştirmektir.

1- Yasa'nın 10. Maddesinin İncelenmesi

Maddede sayılmış olan kurum ve kuruluşların kendi bütçeleri veya tasarrufları altındaki tüm kaynaklarını T.C. Merkez Bankası veya muhabiri olan T.C. Ziraat Bankası nezdinde kendi adlarına açtıracakları Türk Lirası cinsinden hesaplarda toplayacakları, bu kurumların tahakkuk etmiş tüm ödemelerini bu hesaplardan yapacakları; bu maddenin gereğinin yerine getirilmesinden maddede sayılan kurum ve kuruluşların yetkilileri ile saymanların şahsen ve müteselsilen sorumlu oldukları öngörülmüştür. Ayrıca kamu kaynaklarının bu madde hükmüne aykırı olarak değerlendirilmesi sonucu elde edilmiş olan nemalarının genel bütçeye gelir kaydedileceği ve maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile istisnaların Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan ve Maliye Bakanının ortak teklifi ile Başbakan tarafından belirlenmesi öngörülmüştür.

Yasa'nın iptali istenilen 10. maddesi 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 33. maddesinin (d) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığına karar** verilmesi gerekir.

2- Yasa'nın 12. Maddesinin (c) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemenin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği ayrıca 13.3.1932 günlü 3360 sayılı İdarei Umumiyei Vilayat Kanunu'nun yıllık programların hazırlanmasına ilişkin 78. maddesinin (14) numaralı fıkrasını da değiştirdiği gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 127. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun 12. maddesinin (c) fıkrasında, yıllık yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerin, Devlet Planlama Teşkilatının uygun görüşü ve ilgili Bakanın onayı ile valinin yetki ve sorumluluğunda gerçekleştirilebileceği, bu projelerde harcanmak üzere gönderilecek paraların hizmetin ait olduğu il özel idaresine ödeneceği belirtilmektedir. Mahalli hizmet niteliği taşıyan işlerin de bu esaslar içinde valinin yetki ve sorumluluğuna devredilebileceği ve bu şekilde yürütülecek projelerin, etüt, keşif ve kontrollük hizmetlerinin ilgili bakanlık ve genel müdürlüğün il teşkilatlarınca; ihale edilmek suretiyle yaptırılması ve bedellerinin de valinin onayından sonra il özel idarelerince gerçekleştirileceği öngörülmektedir.

540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 2. maddesinin (b) fıkrası uyarınca hazırlanan yıllık yatırım programlarında, hükümetlerin makro ekonomik hedeflerine göre sektörler, bölgeler, bütçe türleri, gerçekleştirme süreleri ve finansman biçimleri itibarı ile kamu sektörünün elinde bulunan yatırım projeleri ile bunların gerçekleştirilme sürelerine ilişkin tahminler yer almaktadır.

Mahalli hizmet niteliği taşıyan ve yıllık yatırım programına ek yatırım cetvellerinde yer alan projelerin finansmanını karşılamak üzere genel bütçeden yapılacak transferlerin etkin biçimde harcanmasının sağlanması yanında, merkezi yönetimin plân ve proje üzerindeki iş yoğunluğunun valinin sorumluluğuna terk edilerek hafifletilmesi sonucunda yatırımların çabuklaştırılması amacını gerçekleştirmek üzere yapılan ve bütçenin uygulanmasına ilişkin düzenlemeleri içeren kural, "bütçe ile ilgili kural" niteliğini taşımaktadır.

Bu nedenlerle Yasa'nın 12. maddesinin (c) fıkrası Anayasa'ya aykırı değildir. İstemin **reddi** gerekir.

3- Yasa'nın 15. Maddesinin (a) ve (b) Fıkralarının İncelenmesi

Maddenin (a) fıkrasında, Devlet memurları, diğer kamu görevlileri ve bunların emekli, dul ve yetimlerinin (bakmakla yükümlü oldukları aile fertleri dahil) genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idareler ile döner sermayelere ait tedavi kurumlarında yapılan tedavilerine (diş tedavileri dahil) ilişkin ücretlerle, sağlık kurumlarınca verilen raporlar üzerine kullanılması gerekli görülen ortez, protez ve diğer iyileştirme araç bedellerinin, Sağlık Bakanlığının görüşü üzerine Maliye Bakanlığınca tespit edilecek miktarlara kadar olan kısmı kurumlarınca ödeneceği; T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünün ise sağlık kurum ve kuruluşları ile Maliye Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatlarının altında bir fiyatla anlaşma yapabileceği öngörülmüştür.

(b) fıkrasında ise; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 209., 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 66. ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 139. maddelerinde belirtilen ilaç katılım payları karşılığında ilgililerin maaş veya aylıklarından kesinti yaptırmaya (yatan hastalar hariç), ayakta tedavilerde ilaç kullanımında eşdeğer ilaç gruplarından, fiyatların aritmetik ortalamasının alınması suretiyle

referans fiyatlar üzerinden ilaç bedellerinin ödenmesine ve bu hususlara ilişkin usul ve esasları tespit etmeye Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Yasanın iptali istenilen 15. maddesinin (a) ve (b) fıkraları 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı Yasanın 33. maddesinin (d) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığına** karar verilmesi gerekir.

4- Yasa'nın 25. Maddesinin (b) ve (d) Fıkralarının İncelenmesi

Dava dilekçesinde bu düzenlemelerin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği, vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerin bütçe dışındaki yasalarla konulup değiştirilebileceği belirtilerek, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek 25. maddenin (b) ve (d) fıkralarının iptalleri istenilmiştir.

Maddenin (b) fıkrasında, dış devlet borçlarıyla ilgili kredi anlaşmalarında öngörülen bütün ödeme ve işlemlerin her türlü vergi, resim ve harçtan müstesna olduğu; (d) fıkrasında ise; 28.3.2002 günlü, 4749 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin 3 üncü fıkrası ile tanımlanan nakit işlemlerinin yanı sıra, Merkez Bankasınca çıkarılacak likidite senetlerinin (veya bu mahiyette düzenlenecek kağıtların) faiz ve anapara ödemeleri ve bunlarla ilgili işlemlerin 31.12.1960 günlü, 193 sayılı Kanun ile 3.6.1949 günlü, 5422 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla her türlü vergi, resim, harç ve fon kesintisinden müstesna olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme, yargı ve idare makamlarıyla gerçek ve tüzelkişileri bağladığı belirtilmektedir. Buna göre, Yasama Organı'nın daha önce iptal edilen bir kuralı yeniden yasalaştırmaması gerekir. Bir kuralın Anayasa'nın 153. maddesine aykırılığı, ancak iptal edilen kuralla “aynı” ya da “benzer nitelikte” olması durumunda olanaklıdır. İki yasa kuralının aynı ya da benzer nitelikte olup olmadığının saptanabilmesi için öncelikle anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden benzerlikleri olup olmadığının incelenmesi gerekir.

25. maddenin iptali istenen (b) fıkrası ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı “2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 26. maddesinin (d) fıkrası ve yine 25. maddenin iptali istenen (d) fıkrası ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı “2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 26. maddesinin (g) fıkrası, 22.1.2003 günlü, E.2003/41, K.2004/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanununun, 25. maddesinin (b) ve (d) fıkralarıyla daha önce iptal edilmiş olan aynı kuralların yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

5- Yasa'nın 26. Maddesinin (a) ve (b) Fıkralarının İncelenmesi

Maddenin (a) fıkrasının (1) numaralı bendinde, 233 sayılı “Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”ye tabi kuruluşlarla Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin kârlarından 2003 yılında Hazineye isabet eden tutarları, 233 sayılı KHK'de belirtilen

kısıtlamalara tabi olmaksızın Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir kaydetmeye; (2) numaralı bendinde de, kamu iktisadi teşebbüsleri ile Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin kârlarından 2003 yılında Hazineye isabet eden tutarları, kuruluşların ödenmemiş sermayelerine veya tahakkuk etmiş görev zararları alacaklarına mahsup edilmek üzere Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın teklifi üzerine bütçeye gelir, ödenek ve gider kaydetmeye;

(b) fıkrasında da (a) fıkrası kapsamındaki kuruluşların 2002 ve daha önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarları Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin kuruluşların görev zararı alacakları veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya;

Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Yasanın 26. maddesinin iptali istenilen (a) fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentleri ile (b) fıkrası 21.9.2004 günlü 25590 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı Yasanın 33. maddesinin (d) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığı** kararı verilmesi gerekir.

6- Yasa'nın 27. Maddesinin (c) Fıkrasının İkinci Paragrafındaki “...bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin...” İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemenin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği, gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin yapılacak işlemlerin Anayasa'ya açık aykırılık oluşturduğu, yasama erkinin Anayasaya aykırı bir biçimde kullanıldığı belirtilerek; Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istenilmiştir.

İptali istenilen ibarenin de yer aldığı ikinci paragrafta, çeşitli tarihlerde çıkan Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararnameler uyarınca T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ile Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla kullandırmış olduğu krediler sonucu oluşan görev zararı ile gelir kaybının tasfiyesine ilişkin olarak anılan bankalara ödenen avansın mahsubuna ilişkin düzenleme yer almakta, Hazine ve T.C. Ziraat Bankası'nın ve/veya Türkiye Halk Bankası A.Ş.'nin karşılıklı olarak alacaklarının borçları ile mahsup edilmesi olanağı getirilmektedir.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında, “*Bütçe Yasalarına bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.*” kuralı yer almaktadır. Buna göre, yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla ‘bütçe ile ilgili hükümler’ ifadesi, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

İptali istenilen ibare ile belirtilen işlemlerin muhasebe kayıtlarının nasıl yapılacağı açıklığa kavuşturularak, bütçenin uygulanması kolaylaştırılmıştır.

Bu nedenlerle Yasa'nın 27. maddenin (c) fıkrasının ikinci paragrafında yer alan “...bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin...” ibaresi bütçe ile ilgili olduğundan Anayasa'ya aykırı değildir. İstem **reddi** gerekir.

7- Yasa'nın 27. Maddesinin (f) Fıkrasının İkinci Paragrafının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemenin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği, ayrıca 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunu değiştirdiği gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

27. maddenin (f) fıkrasının ikinci paragrafında; 2.1.1961 günlü, 196 sayılı, 3.1.2002 günlü, 4733 sayılı kanunlara istinaden çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları uyarınca 31.12.2002 tarihi itibarıyla Tütün, Tütün Mamülleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri (TEKEL) Genel Müdürlüğünün destekleme işleriyle ilgili olarak doğmuş tüm alacaklarına (öncelikle TEKEL Genel Müdürlüğünün tahmini yıl sonu görev zararı alacak miktarı üzerinden avans mahiyetinde tespit edilecek miktara) karşılık aynı tutarda olmak üzere, 31.12.2002 tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş ve Maliye Bakanlığına bağlı vergi dairelerince takip ve tahsil edilen her türlü vergi, fon ve pay borçları (özel tüketim vergisi hariç) ile bu borçlara ilişkin gecikme zammı ve faizlerine mahsup edilmek suretiyle terkin edilen tutarların bakiyesinin, Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti TEKEL Genel Müdürlüğüne ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlardan, Maliye Bakanlığınca tespit edilecek kamu kuruluşlarınca ihtiyaç duyulanlar 4.1.2002 tarihli ve 4734 sayılı Kanunun 6 ncı maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek rayiç değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınarak tasfiye edilebileceği; bu taşınmazların tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değeri miktarındaki Devlete ait olan 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Kanun kapsamına giren borçlarının terkin edileceği ve mahsup konusu olacak vergi, fon ve paylara ilişkin gecikme zammı ve faizlerinin de 31.12.2002 tarihi itibarı ile dondurulacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme, yargı ve idare makamlarıyla gerçek ve tüzel kişileri bağladığı belirtilmektedir. Buna göre, Yasama Organı'nın daha önce iptal edilen bir kuralı yeniden yasalaştırmaması gerekir. Bir kuralın Anayasa'nın 153. maddesine aykırılığı ancak, iptal edilen kuralla “aynı” ya da “benzer nitelikte” olması durumunda olanaklıdır. İki yasa kuralının aynı ya da benzer nitelikte olup olmadığının saptanabilmesi için öncelikle anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden benzerlikleri olup olmadığının incelenmesi gerekir.

İptali istenen 27. maddenin (f) fıkrasının ikinci paragrafı ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı “2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 28. maddesinin (g) fıkrası, 22.1.2003 günlü, E.2003/41, K.2004/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir.

Daha önce 2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun, 27. maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafıyla iptal edilmiş olan aynı kuralın yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

8- Yasa'nın 27. Maddesinin (g) Fıkrasının İkinci Paragrafındaki “...gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin...” İbaresinin İncelenmesi

Maddenin iptali istenilen ibarenin yer aldığı (g) fıkrasında, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün (TMO) olağanüstü hal stoklarından, serbest stoklarına aktaracağı ürünlerin satışından elde edilecek ve Hazineye ödenmesi gereken ürün bedellerinin, TMO Genel Müdürlüğünün Hazinesinden olan görev zararı ve/veya sermaye alacaklarına mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye de Maliye Bakanının yetkili olduğu öngörülmüştür.

Yasanın iptali istenilen 27. Maddesinin (g) fıkrasının ikinci paragrafındaki “gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” ibaresi 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı Yasanın 23. maddesi ile değiştirilmiştir.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığına karar** verilmesi gerekir.

9- Yasa'nın 28. Maddesinin (b) Fıkrasındaki “...bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin...” İbaresini ile 28. Maddenin (c) Fıkrasındaki “...gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin” İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemelerin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği ayrıca, sözkonusu düzenlemeyle Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin statüsünün belirlendiği 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun değiştirilmiş olduğugerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptalleri istenilmiştir.

Maddenin (b) fıkrasında, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin ilgili malî yıldan önceki yıllara ait kâr paylarından Hazineye isabet eden tutarların Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanın talebi üzerine bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirmeksizin Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tâbi olduğu dönemde Bakanlar Kurulu Kararı ile verilen ve halen devam eden görevler nedeniyle doğan ve doğacak olan görev zararı alacaklarına veya ödenmemiş sermayesine mahsup etmeye ilişkin işlemleri yapmaya Maliye Bakanı yetkili kılınmıştır.

Getirilen kural ile Hazine ve “Türk Telekomünikasyon A.Ş.”nin karşılıklı olarak alacaklarının borçları ile mahsup edilmesi olanağı getirilmektedir. Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında, “Bütçe Yasalarına bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.” Kuralı yer almaktadır. Anayasa Mahkemesinin bu kurala ilişkin içtihadına göre, yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla ‘bütçe ile ilgili hükümler’ ifadesi, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

İptali istenilen sözkonusu ibare ile belirtilen işlemlerin nasıl yapılacağı açıklığa kavuşturularak bütçenin uygulanması kolaylaştırılmaktadır.

Bu nedenlerle Yasa'nın 28. maddenin (b) fıkrasında yer alan “...bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin...” ibaresi Anayasa'ya aykırı değildir. İstem **reddi** gerekir.

Maddenin (c) fıkrasında, Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin 2003 yılı sonu itibarıyla; Hazineye (28.3.2002 tarihli ve 4749 sayılı Kanun kapsamındaki Hazine alacakları hariç) ve fonlara olan borçları ile geçmiş yıllar bütçe kanunlarının “Kurumların Hasılatından Pay”

başlıklı maddeleri uyarınca doğan ve Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödenmesi gereken vadesi geçmiş borçlarını, Hazineden ve fonlardan olan alacaklarına veya ödenmemiş sermayelerine mahsup etmeye, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan; bu işlemleri anılan Müsteşarlığın teklifi üzerine gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin mahiyetlerine göre ilgili Devlet hesaplarına kaydettirmeye, Maliye Bakanının yetkili olduğu öngörülmüştür.

Getirilen kural ile Hazine ve “Türk Telekomünikasyon A.Ş.”nin karşılıklı olarak alacaklarının borçları ile mahsup edilmesi olanağı getirilmektedir. Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında, “*Bütçe Yasalarına bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz.*” Kuralı yer almaktadır. Anayasa Mahkemesinin bu kurala ilişkin içtihadına göre, yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla ‘bütçe ile ilgili hükümler’ ifadesi, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikte düzenlemeler olarak değerlendirilmelidir.

İptali istenilen ibare ile belirtilen işlemlerin nasıl yapılacağı açıklığa kavuşturularak bütçenin uygulanması kolaylaştırılmaktadır.

Bu nedenlerle Yasa'nın 28. maddenin (c) fıkrasında yer alan “... gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin...” ibaresi Anayasa'ya aykırı değildir. İstemin **reddi** gerekir.

10- Yasa'nın 31. Maddesinin (b) Fıkrasının Birinci Paragrafında Yer Alan “(kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı kanun hükmünde kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç)” İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, maddenin (b) fıkrasında parantez içinde yer alan “*kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç*” kuralı ile kimi personelin fıkranın ilk paragrafında düzenlenen ödeme kapsamı dışında tutulmasının Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine ve 55. maddesi ile 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmiştir.

Yasa'nın 31. maddesinin (b) fıkrasında, Aylıklarını 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu ve 3466 sayılı Uzman Jandarma Kanununa göre almakta olan personel ile kamu kurum ve kuruluşlarında çeşitli statülerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere Bakanlar Kurulunca belirlenecek tarihlerde ve tutarlarda iki bölüm halinde toplam 160 milyon lira ödeme yapılacağı, ancak kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler ile ödemelerin yapılacağı tarihlerde; aylıksız izinli olanlara, kurumların yurt dışı kadro veya pozisyonlarında çalışanlara, hangi şekilde olursa olsun üç ay veya daha fazla süreyle gönderilmeleri nedeniyle yurt dışında bulunanlara ve kadro veya pozisyonları ile ilişkileri kesilmiş bulunanlara, belirlenen tarih için öngörülen tutarın ödenmeyeceği öngörülmüştür.

Burada ödemenin yapılacağı kişiler, Anayasa'nın 128. maddesine göre Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle

yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri yürüten ve bir kadro işgal edenlerdir. Oysa iptali istenen kuralda belirtilen personel ise; İş Yasası kapsamında çalışan kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı KHK'nin 14. maddesi kapsamında belirlenenlerdir.

Kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler ile kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personelin istihdamında akdi bir durum söz konusudur ve kendilerine ödenecek ücretin belirlenmesinde esas olan tarafların serbest iradeleriyle gerçekleştirmiş oldukları akittir.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında; “*Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz*” denilmektedir. Yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla “*bütçe ile ilgili hükümler*” ifadesi, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı nitelikteki düzenlemelerdir. İptali istenilen düzenleme ile ödeme kapsamı dışında kalan farklı statüdeki personel sayılmak suretiyle uygulamaya açıklık getirilmesi amaçlanmıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinde, “Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.” denilmektedir. Bu mutlak yasak, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, mutlak ve eylemli eşitlik değil, hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. Durum ve hukuki statüdeki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir.

Statüleri farklı olan ve/veya farklı aylık ya da ücret hesaplama biçimi öngörülmüş olan farklı hukuksal konuma sahip personel için farklı düzenleme getirilmesi Anayasa'nın 10. maddesine aykırılık oluşturmaz.

Bu nedenlerle, statüleri farklı olan ve/veya farklı aylık ya da ücret hesaplama biçimi öngörülmüş olan farklı hukuksal konuma sahip personel için farklı düzenleme getiren Yasa'nın 31. maddesinin (b) fıkrasının birinci paragrafında yer alan “*(kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç)*” ibaresi Anayasa'ya aykırı değildir. İstem in reddi gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11. ve 55. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

11- Yasa'nın 31. Maddesinin (b) Fıkrasının İkinci Paragrafının İncelemesi

Dava dilekçesinde, maddenin (b) fıkrasının ikinci paragrafında yer alan; “*Ancak, ödemelerin yapılacağı tarihlerde; aylıksız izinli olanlara, kurumların yurt dışı kadro veya*

pozisyonlarında çalışanlara, hangi şekilde olursa olsun üç ay veya daha fazla süreyle gönderilmeleri nedeniyle yurt dışında bulunanlara ve kadro veya pozisyonları ile ilişkileri kesilmiş olanlara, belirlenen tarih için öngörülen tutar ödenmez.” kuralı uyarınca benzer statüde çalışanlar veya aynı statüde çalışanların ödeme yapılacağı tarihte yurtiçinde görev başında olup olmamasına göre ayrılarak ödeme yapılmasının öngörülmesi Anayasa'nın 10. maddesinde yer alan eşitlik ilkesine ve 55. maddesi ile 2. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmiştir.

(b) fıkrasının ikinci paragrafında, ödemenin yapılacağı tarihte aylıksız izinli olanlara, kurumların yurt dışı kadrolarında çalışanlara, hangi şekilde olursa olsun üç ay veya daha fazla süre ile yurt dışına gönderilenler ile kadro veya pozisyonları ile ilişkileri kesilmiş olanlara, ödeme yapılmayacağı öngörülmüştür.

Bu fıkra göre yapılan ödemenin amacı, Devlet memurlarının aylıklarında 2003 yılı içerisinde yapılan artış oranlarının 2003 yıl sonu itibarı ile gerçekleşmiş olan enflasyon oranlarının altında kalmış olması nedeniyle, reel azalışın telafi edilmesidir.

Anayasa'nın 161. maddesinin son fıkrasında; “*Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz*” denilmektedir. Yasa konusu olabilecek bir kuralı kapsamaması koşuluyla “*bütçe ile ilgili hükümler*” ifadesi, bütçeyi açıklayıcı, uygulanmasını kolaylaştırıcı düzenlemeleri nitelemektedir. İptali istenilen ibareyle ödeme kapsamı içinde olmakla birlikte, ödemenin yapılacağı dönemde görev başında olmamaları nedeniyle ödeme yapılmayacak personelin sayılması, bütçenin açıklanması ve uygulanmasının kolaylaştırılması kapsamında ise de bu tür düzenlemelerde de eşitlik ilkesi uyarınca, aynı durumda olanlar için farklı kurallar öngörülmemesi gerekir.

Fıkranın iptali istenen ikinci paragrafında getirilen kuralla, geçmişe yönelik olarak uğradıkları maddi kaybın telafi edilmesi amacıyla kendilerine ödeme yapılması öngörülen aynı hukuki statüye sahip personelin bir kısmının, ödemenin yapılacağı tarihte görevlerinin başında olmamaları nedeniyle ödeme kapsamı dışında tutulmaları Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur. Kuralın iptali gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11. ve 55. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

12- Yasa'nın 32. Maddesinin İncelenmesi

a- (a) Fıkrasının İkinci Paragrafı ile (h) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemelerin bütçe yasasıyla değil, olağan yasa ile yapılması gerektiği, (a) fıkrasının ikinci paragrafı ile 6183 sayılı, (h) fıkrası ile 657 sayılı yasaların değiştirildiği ileri sürülerek; kuralların Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istenilmiştir.

(a) fıkrasının ikinci paragrafında; döner sermayelerin, fonların, kefalet sandıklarının, sosyal güvenlik kurumlarının ve bütçelerin yatırım ve/veya transfer tertiplerinden yardım alan

kuruluşların serbest memur kadrolarına verilecek açıktan atama izinlerinin toplam sayısının 2003 yılında emeklilik, ölüm ve istifalar sonucu ayrılan personel sayısının %80'ini aşamayacağı, norm kadro çalışmasının sonuçlandırılarak uygulamaya geçilmiş olduğu kurumlarla, kurulması veya genişletilmesi yasa, uluslararası anlaşma veya 2004 yılı programı ile öngörülen birimler ve temini zorunlu hizmetlerin gerektirdiği personel ihtiyacını ilk tümcedeki sınırlamaya tabi olmaksızın değerlendirmeye Maliye Bakanı'nın yetkili olduğu; (h) fıkrasında ise; kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir biçimde yürütülebilmesi amacıyla, konsolide bütçeye dahil daire ve idarelerin teşkilat yapıları ve hizmet amacına uygun olarak personel dağılımının sağlanmasına yönelik önlemler almaya, ihtiyaç fazlası personelin, ilgili kuruluşların da görüşü alınarak (a) fıkrası kapsamında yer alan Genel Bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, döner sermayelere, fonlara, kefalet sandıklarına, sosyal güvenlik kurumlarına, genel bütçeden yardım alan kuruluşlara nakledilmelerine ilişkin usul ve esasları belirlemeye Devlet Personel Başkanlığının bağlı olduğu Bakan ile Maliye Bakanının yetkili olduğu öngörülmüştür.

Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasında Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme, yargı ve idare makamlarıyla gerçek ve tüzel kişileri bağladığı belirtilmektedir. Buna göre, Yasama Organı'nın daha önce iptal edilen bir kuralı yeniden yasalaştırmaması gerekir. Bir kuralın Anayasa'nın 153. maddesine aykırılığı ancak, iptal edilen kuralla "aynı" ya da "benzer nitelikte" olması durumunda olanaklıdır. İki yasa kuralının aynı ya da benzer nitelikte olup olmadığının saptanabilmesi için öncelikle anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden benzerlikleri olup olmadığının incelenmesi gerekir.

32. maddenin iptali istenen (a) fıkrasının ikinci paragrafı ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı "2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu"nun 31. maddesinin (k) fıkrası ve 32. maddenin iptali istenen (h) fıkrası ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı 2003 Mali Yılı Bütçe Kanununun 31. maddesinin (j) fıkrası, 22.1.2003 günlü, E.2003/41, K.2004/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile, iptal edilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun, 32. maddesinin (a) fıkrasının ikinci paragrafı ve (h) fıkrasıyla, daha önce iptal edilmiş olan aynı kuralların yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralların **iptali** gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

b- (f) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın diğer yasalar ile yapılması gereken düzenlemelerden olduğu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun, Emekli Sandığı Yasası'na göre emekli olanların yeniden memuriyete alınmalarını düzenleyen 93. maddesini değiştirdiği, bu nedenle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Fıkarda herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların müşterek kararname veya Bakanlar Kurulu kararıyla atanacak olanlar ile üniversite öğretim üyeliklerine atanacaklar hariç olmak üzere (a) fıkrasının üçüncü paragrafı kapsamında yer alan Genel Bütçeye dahil dairelere, katma bütçeli idarelere, döner sermayelere, fonlara, kefalet sandıklarına, sosyal güvenlik kurumlarına, genel bütçeden yardım alan kuruluşlara

tahsis edilmiş bulunan serbest memur ve işçi kadrolarına açıktan atanamayacakları öngörülmüştür.

İptali istenen kural, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun emeklilerin yeniden memuriyete alınmalarını düzenleyen 93. maddesini 2004 yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki genel yasalarla yapılması zorunluluğu açıktır.

Bu nedenlerle bütçe ile ilgili olmayan kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

c- (g) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın diğer yasalar ile yapılması gereken düzenlemelerden olduğu, sözkonusu düzenlemenin 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 9. maddesini değiştirici nitelik taşıması nedeniyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. 153/son ve 161. maddelerine aykırı olduğu savıyla iptali istenilmiştir.

Fıkırdaki, 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname uyarınca değişiklik yapılan kadroların ilgili mercilerin onay tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kullanılacakları öngörülmüştür.

190 sayılı “Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname”nin 4. maddesi uyarınca, Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren kurum ve kuruluşların kadroları üç ayrı cetvel halinde ve taşra teşkilatı olan kurum ve kuruluşlarda merkez ve taşra ayrımı yapılarak iki bölüm halinde düzenlenmiştir.

Anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin 9. maddesinde, Kuruluşlara verilmiş bulunan ve ekli cetvellerde gösterilen serbest kadroların, hiyerarşik yapıyı bozmamak kaydıyla, 7. maddede belirtilen yöntem uygun olarak Bakanlar Kurulunca değişik derecelerden aynı sınıf ve unvanlı kadrolarla değiştirilebileceği öngörülmüştür. 7. maddeye göre, kadro değişiklikleri ilgili bakanlıkların teklifi, Maliye Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığının görüşü ile Bakanlar Kurulunca her kurum için yılda bir kez yapılmaktadır.

Bakanlar Kurulu Kararı ile Kanun Hükmünde Kararname'ye ekli cetvellerde yapılan kadro değişiklikleri, 8. madde uyarınca değişiklik tarihinden itibaren üç ay içinde unvan, sınıf, derece ve adet belirtilerek yurtiçinde merkez ve taşra birimleri itibarıyla; yurtdışında ise toplam sayı olarak dağılımı yapılacaktır.

Yapılan kadro dağılımını gösteren cetveller Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı ile uygunluk sağlandıktan sonra Sayıştay denetimine tabi kuruluşlarca vize için Sayıştay'a, bunlar dışında kalan kurum ve kuruluşlarda ise onay için onay mercine gönderilecektir. Aylık ödemeler vizeli veya onaylı kadro dağılım cetvellerine göre yapılacaktır.

Ancak, iptali istenen kural ile 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kadro değişiklikleri için öngörülmüş olan kurallar 2004 yılı için değiştirilmektedir. Oysa bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki genel yasalarla yapılması zorunluluğu açıktır.

Bu nedenlerle bütçe ile ilgili olmayan kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11. ve 153. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

13- Yasa'nın 36. Maddesinin İncelenmesi

a- (a) Fıkrasının (5) numaralı Bendinin İncelenmesi

Yasa'nın 36. maddesinin (a) fıkrasının iptali istenen (5) numaralı bendi 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 13. maddesinin (g) fıkrası ile değiştirilmiştir.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığına** karar verilmesi gerekir.

b- (a) Fıkrasının (5) numaralı Bendi Dışında Kalan Bölümünün İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın diğer yasalar ile yapılması gereken düzenlemelerden olduğu, fıkra da sayılmış olan kuruluşlara ilişkin yasaları değiştirici nitelik taşıdığı, daha önce iptal edilmiş olan kuralın yeniden yasalaştırılmış olduğu gerekçesiyle, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89., 153/son ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

(a) fıkrasında, katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç olmak üzere mal ve hizmet satışları aylık gayrisafi hasılat tahakkuk tutarının Türk Telekomünikasyon A.Ş için %15'inin, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, Kıyı Emniyeti ve Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı için %10'unun engeç takip eden ayın 20'sine kadar Maliye Bakanlığı Merkez Saymanlığına ödeneceği, ödenen bu tutarın bütçeye gelir yazılacağı; sürelerinde ödenmeyen tutarların tahsilinde gecikme zammı da uygulanmak suretiyle 6183 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

İptali istenen 36. maddenin (a) fıkrası ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı “2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 35. maddesinin (a) fıkrası, 22.1.2003 günlü, E.2003/41, K.2004/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun, 36. maddesinin (a) fıkrasının (5) numaralı bendi dışında kalan bölümüyle daha önce iptal edilmiş olan aynı kuralların yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

c- (b) Fıkrasının İncelenmesi

(b) fıkrasında kira ve idare gelirlerinden alınacak paylar düzenlenmiştir.

İptali istenilen kural 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 33. maddesinin (d) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığı** kararı verilmesi gerekir.

d- (e) Fıkrasının İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın diğer yasalar ile yapılması gereken düzenlemelerden olduğu, 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 32. maddesini değiştirici nitelik taşıdığı, bu nedenle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89., 153/son ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Fıkarda 3308 sayılı “Mesleki Eğitim Kanunu”nun 32. maddesinde yer alan ödeneklerin, personel giderleri hariç olmak üzere; milli eğitim hizmetlerinin iyileştirilmesi, kaliteli ve verimli hizmet sunumunun sağlanması, merkez ve taşra teşkilatının acil ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla da kullanılabilmesi öngörülmüştür.

İptali istenen 36. maddenin (e) fıkrası ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı “2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 35. maddesinin (f) fıkrası, 22.1.2003 günlü, E.2003/41, K.2004/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun, 36. maddesinin (e) fıkrası ile daha önce iptal edilmiş olan aynı kuralın yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

14- Yasa'nın 43. Maddesinin Son Fıkrasının İncelenmesi

Maddenin son fıkrasında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 78. maddesi uyarınca yurt dışına gönderilecek Devlet memurları kontenjanlarının belirlenmesi amacıyla, Devlet Personel Başkanlığınca hazırlanacak olan Bakanlar Kurulu Karar Taslağı hakkında Maliye Bakanlığının uygun görüşünün alınması öngörülmüştür.

Yasanın 43. maddesinin iptali istenilen son fıkrası 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı Yasanın 33. maddesinin (d) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

15- Yasa'nın 45. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın diğer yasalar ile yapılması gereken düzenlemelerden olması nedeniyle Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istenilmiştir.

Maddede, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları, bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları, iştirakleri ile büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri, bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların; Devlete ait olan ve 6183 sayılı Yasa kapsamına giren borçlarına karşılık olarak, mülkiyeti bu idarelere ait olan ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlardan ihtiyaç duyulanların, 4734 sayılı Yasanın 6. maddesine göre oluşturulacak komisyon tarafından takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak, bütçenin gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin Maliye Bakanlığınca satın alınabileceği ve bu idarelerin satın alınan taşınmazların tapu işlemlerine esas olan ve yukarıda belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Devlete ait olan ve 21.7.1953 tarihli ve 6183 sayılı Yasa kapsamına giren borçlarının terkin edilmesi öngörülmüştür.

Maddede ayrıca vergi dairelerine 6183 sayılı Yasa kapsamında borcu olan ve ödeme güçlüğü içinde oldukları inceleme raporu ile tespit edilen diğer mükelleflerin taşınmazları için de aynı uygulamanın yapılabileceği belirtilmiştir.

6183 sayılı Yasanın 1. maddesinde, Devletin bu yasa kapsamındaki alacakları; vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait mahkeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli ve gecikme zammı, faiz gibi, fer'i amme alacakları ve akitten ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatının uygulamasından kaynaklanan diğer alacaklar ile bunların takip masrafları olarak açıklanmıştır.

İptali istenen kural, 6183 sayılı Yasa'nın, bu Yasa'nın 1. maddesi kapsamında Hazine'ye borçları olan ve ödeme güçlüğü çeken sözkonusu kamu kurum ve kuruluşları ile diğer mükelleflerin mülkiyetinde bulunan gayrimenkullerin satılarak borçlarının tahsil edilmesini ve buna ilişkin yöntemi belirleyen maddelerini 2004 mali yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır. Bu tür düzenlemelerin bütçe yasası dışındaki genel yasalarla yapılması zorunluluğu açıktır.

Bu nedenlerle bütçe ile ilgili olmayan kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2. ve 11. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

16- Yasa'nın 46. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu kuralın diğer yasalar ile yapılması gereken düzenlemelerden olduğu, 2942 sayılı “Kamulaştırma Kanunu” kapsamında yapılabilecek düzenlemeler içerdiği, gerekçesiyle; Anayasa'nın 2., 11., 46., 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenilmiştir.

Madde ile Genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından, 4.11.1983 günlü, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümleri uyarınca kamulaştırılan taşınmazların sahiplerine kabul etmeleri halinde, kamulaştırma bedeli yerine, Hazineye ait taşınmazların satış işlemlerinde ödeme aracı olarak kabul edilmek üzere, taşınmazın bedelini gösteren ve üçüncü kişilere devredilebilen bir belge verilebileceği; bu belgenin işleme tâbi tutulacağı tarihteki bedelin, belgede yazılı bedele, belgenin düzenlendiği tarihten itibaren kanunî faiz uygulanmak suretiyle tespit edileceği ve bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanının yetkili olduğu öngörülmüştür.

Yasa'nın iptali istenen 46. maddesindeki düzenleme ile kamulaştırma bedeli olarak nakit dışında yeni bir ödeme aracı olarak belge verilmesinin öngörülmesi, 2942 sayılı Yasa'nın 3. maddesini 2004 mali yılı için değiştirici nitelik taşımaktadır.

Bu nedenlerle bütçe ile ilgili olmayan kural, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralın **iptali** gerekir.

Kuralın, Anayasa'nın 2., 11., ve 46. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

17- Yasa'nın 49. Maddesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, bu düzenlemelerin bütçeyle ilgisinin olmadığı, olağan kanunlarla yapılması gerektiği gerekçesiyle kuralların, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89., 153/son ve 161. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptalleri istenilmiştir.

a- (a) Fıkrasının (1), (2), (6), (7) ve (9) Numaralı Bentleri ile (e) ve (ö) Fıkralarının İncelenmesi

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun "Kısmen veya tamamen uygulanmayacak hükümler" başlığını taşıyan 49. maddesinde yürürlükte olan yasaların 2004 yılında uygulanmayacak hükümleri sayılmıştır. Bütçe Yasalarına yürürlükte olan yasaların bütçe yılı için uygulanmaması veya farklı uygulanmasını öngören kurallar konulamaz. 49. madde, uygulamama veya farklı uygulama biçimi öngörme yoluyla, madde başlığı altında sayılmış olan yasa kurallarını 2004 yılı için değiştirici bir nitelik taşımaktadır.

Maddede yer alan ve iptali istenen bu düzenlemeler bütçeyle ilgili olmaması nedeniyle olağan yasa konusu olup, bunlara bütçe yasasında yer verilmesi, Anayasa'nın 87., 88., 89. ve 161. maddelerine aykırıdır. Kuralların **iptali** gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 2., 11. ve 153/son maddeleri yönünden incelenmelerine gerek görülmemiştir.

b- (b) ve (o) Fıkralarının İncelenmesi

49. maddenin iptali istenen (b) fıkrasında, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 36. maddesinin (4) numaralı fıkrasının, bu kanunun "Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Kârları" başlıklı maddesi hükümleri çerçevesinde uygulanacağı belirtilmekte; (o) fıkrasında ise, 3095

sayılı Kanunla düzenlenmiş olan kanuni faiz oranının aylık %1.25 olarak uygulanacağı, taksitlendirilen veya herhangi bir sebeple ödenmemiş kamulaştırma bedellerinde kamu alacakları için öngörülen en yüksek faiz oranının tatbik edileceği hüküm altına alınmaktadır.

49. maddenin iptali istenen (b) ve (o) fıkraları ile anlam, kapsam ve teknik içerik yönlerinden aynı kuralları içeren 4833 sayılı “2003 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 51. maddesinin (b) ve (t) fıkraları 22.1.2003 günlü, E.2003/41, K.2004/4 sayılı Anayasa Mahkemesi kararı ile iptal edilmiştir.

2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun, 49. maddesinin (b) ve (o) fıkraları ile daha önce iptal edilmiş olan aynı kuralların yeniden yasalaştırılması Anayasa'nın 153. maddesine aykırıdır. Kuralların **iptali** gerekir.

Kuralların, Anayasa'nın 2., 11., 87., 88., 89. ve 161. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

c) (i) Fıkrasının Birinci ve İkinci Paragrafları ile (I) Fıkrasının İncelenmesi

Yasa'nın 49. maddesinin iptali istenilen (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafları ile (I) fıkrası 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı Yasanın 33. maddesinin (d) fıkrası ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu nedenle konusu kalmayan istem hakkında **karar verilmesine yer olmadığına** karar verilmesi gerekir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

24.12.2003 günlü 5027 sayılı “2004 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun:

A) 1- 31. maddesinin (b) fıkrasının, birinci paragrafının “... (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) ...” bölümü ile ikinci paragrafının,

2- 32. maddesinin (g) fıkrasının,

3- 36. maddesinin (a) fıkrasının (5) numaralı bendi dışında kalan bölümünün,

koşulları oluşmadığından **YÜRÜRLÜKLERİNİN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,**

B) 1- 10. maddesi,

2- 15. maddesinin (a) ve (b) fıkraları,

- 3- 26. maddesinin (a) fıkrasının (1) numaralı bendi,
- 4- 36. maddesinin, (a) fıkrasının (5) numaralı bendi ile (b) fıkrası,
- 5- 43. maddesinin son fıkrası,
- 6- 49. maddesinin (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafları ile (L) fıkrası,

hakkında 7.6.2005 günlü, E. 2004/12, K. 2005/35 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, **BU KURALLARA İLİŞKİN KONUSU KALMAYAN YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,**

7.6.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

24.12.2003 günlü 5027 sayılı “2004 Malî Yılı Bütçe Kanunu”nun:

A - 10. maddesi, 17.9.2004 günlü, 5234 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 33. maddesinin (d) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu maddeye ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

B- 12. maddesinin (c) fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

C- 15. maddesinin (a) ve (b) fıkraları, 5234 sayılı Yasa'nın 33. maddesinin (d) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu fıkralara ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

D- 25. maddesinin (b) ve (d) fıkralarının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

E- 26. maddesi, 5234 sayılı Yasa'nın 33. maddesinin (d) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu maddeye ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

F- 27. maddesinin;

1- (c) fıkrasının ikinci paragrafında yer alan “... bütçenin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin ...” ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

2- (f) fıkrasının ikinci paragrafının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

3- (g) fıkrasında yer alan “... gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin ...” ibaresi. 5234 sayılı Yasa'nın 23. maddesi ile değiştirildiğinden, bu ibareye ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

G- 28. maddesinin, (b) fıkrasında yer alan “... bütçesinin gelir ve giderleri ile ilişkilendirilmeksizin ...” ibaresi ile (c) fıkrasında yer alan “... gelir ve gider hesapları ile ilişkilendirilmeksizin ...” ibaresinin, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

H- 31. maddesinin (b) fıkrasının;

1- Birinci paragrafının “... (kapsam dışı personel dahil olmak üzere işçiler, geçici personel, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel ile aylık veya ücretleri 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 14 üncü maddesi kapsamında belirlenenler hariç) ...” bölümünün, Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE,

2- İkinci paragrafının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

I- 32. maddesinin, (a) fıkrasının ikinci paragrafı ile (f), (g) ve (h) fıkralarının, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

İ- 36. maddesinin;

1- (a) fıkrasının,

a- (5) numaralı bendi, 5234 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin (g) fıkrası ile değiştirildiğinden, bu bende ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

b- Kalan bölümünün, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2- (b) fıkrası, 5234 sayılı Yasa'nın 33. maddesinin (d) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu fıkra ile ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

3- (e) fıkrasının, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

J- 43. maddesinin son fıkrası, 5234 sayılı Yasa'nın 33. maddesinin (d) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu fıkra ile ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

K- 45. maddesinin, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

L- 46. maddesinin, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

M- 49. maddesinin;

1- (a) fıkrasının (1), (2), (6), (7) ve (9) numaralı bentleri ile (b), (e), (o) ve (ö) fıkralarının, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2- (i) fıkrasının birinci ve ikinci paragrafları ile (L) fıkrası, 5234 sayılı Yasa'nın 33. maddesinin (d) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, bu paragraflara ve fıkraya ilişkin KONUSU KALMAYAN İSTEM HAKKINDA KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

7.6.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili

Üye

Üye

Haşim KILIÇ

Sacit ADALI

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Üye

Üye

Tülay TUĞCU

Ahmet AKYALÇIN

Mehmet ERTEN

Üye

Üye

Üye

Mustafa YILDIRIM

Cafer ŞAT

A. Necmi ÖZLER

Üye

Üye

Ali GÜZEL

Serdar ÖZGÜLDÜR